

Roeland van Leeuwen

neuroloog, Apeldoorn, lid-beroeps-
genoot Regionaal Tuchtcollege voor
de Gezondheidszorg Zwolle

Bart Schudel

huisarts, Apeldoorn, lid-beroeps-
genoot Regionaal Tuchtcollege voor
de Gezondheidszorg Groningen

DOOR AANPASSINGEN KAN HET TUCHTRECHT BETER AAN DE BEOOGDE DOELEN VOLDOEN

Tuchtrecht gaat over betere zorg

Er is weinig waardering voor het tuchtrecht. Met enkele concrete aanpassingen zouden effect en nut van uitspraken veel groter worden en de waardering navenant stijgen. Een aantal concrete voorstellen.

Primair doel van het medisch tuchtrecht is het verbeteren van de kwaliteit van zorg, door van fouten te leren en preventieve maatregelen te nemen. Het tuchtrecht is dus een kwaliteitsinstrument, maar functioneert niet als zodanig. Veel artsen zien het nog als puur strafrecht. Waarom lukt het niet de kwaliteitsaspecten van het tuchtrecht te onderkennen en uit te werken? Waarom heeft het zo'n negatief imago bij de bevolking en bij artsen?

In de tuchtcolleges zijn naast juristen, ook leden-beroepsgenoten actief onder wie ongeveer 240 artsen. De leden-beroepsgenoten treden vaak enkele malen per jaar op als lid van een raadkamer of tijdens een zitting. De colleges worden ad hoc samengesteld en wisselen dus continu van samenstelling. De leden vallen primair onder hun regionaal of centraal college, maar hebben ook te maken met het ministerie van VWS en indirect met de KNMG die hen officieel heeft voorgedragen voor deze functie. Ze zijn niet verenigd als groep en hebben geen formele of informele stem naar buiten.

In 2016 werden voor de regionale tuchtcolleges 1088 artsen aangeklaagd. Daarbij werden 700 klachten als ontvankelijk beoordeeld. Van deze 700 werd 19 procent gegrond verklaard. In 321 gevallen heeft

het Centraal Tuchtcollege een zaak tegen een arts in beroep behandeld. De meeste klachten gaan over onvoldoende zorg of een verkeerde diagnose.

Problemen

Het tuchtcollege worstelt met een aantal problemen. Naast de genoemde imago-problematiek en het niet goed functioneren als kwaliteitsinstrument, ontbreekt het aan academische verankering van de medische aspecten van het tuchtrecht, terwijl dit, voor wat betreft de juridische kant, wel degelijk plaatsvindt. Tot slot, en niet onbelangrijk, zijn er meerdere partijen betrokken bij het functioneren van het tuchtcollege, wat de samenwerking niet ten goede komt.

Kwaliteitsinstrument

Zoals is vastgelegd in de Wet BIG beoogt het tuchtrecht de kwaliteit van zorg te verbeteren. Dit wordt met name bereikt door het leren van fouten, meestal van een individuele BIG-geregistreerde. In de praktijk betekent dit dat vakgenoten kennis moeten nemen van de beslissingen van het college. Ook moeten vakgenoten in staat worden gesteld er lering uit te trekken en te bezien of het consequenties heeft voor hun beleid en/of richtlijnen. Slechts een klein deel van de beslissingen

bereikt de vakgenoten daadwerkelijk. Weliswaar publiceert Medisch Contact wekelijks een beslissing, maar een systemische analyse van de uitspraken ontbreekt.

Beter zou zijn als de beroepsverenigingen de beslissingen op hun vakgebied verzamelen en analyseren, en de resultaten daarvan terugkoppelen naar hun leden. Slechts enkele verenigingen hebben dat al gedaan. Deze bevindingen kunnen bijvoorbeeld leiden tot wijzigingen in richtlijnen, extra punten van aandacht tijdens de opleiding of aandachtspunten voor het functioneren van vakgroepen. Na deze analyse kunnen de verenigingen een systeem ontwikkelen van permanente beoordeling van alle beslissingen, met directe informatievoorziening naar hun leden, al dan niet met deskundig commentaar. Ook kan een overkoepelend onderzoeksinstituut beoordelen of in alle evaluaties bepaalde, algemene aspecten, zoals ethiek of communicatie, meer aandacht zouden moeten krijgen.

Door de beslissingen zo te vertalen kan de kwaliteit verbeteren en zal het tuchtrecht een beter imago krijgen. Hopelijk zal ook de inspectie dan meer gebruikmaken van het tuchtcollege om kwaliteitsverbetering tot stand te brengen.

Imago

Bij de bevolking heeft het tuchtrecht een slecht imago. Zo vindt 41 procent dat de tuchtcolleges de beroepsbeoefenaren de hand boven het hoofd houden.¹ Als we het tuchtrecht beter kunnen laten functioneren als kwaliteitsinstrument, moeten we dat ook actief uitdragen. Een goede

PETER HILZ | HOLLANDE HOOGTE

voor het individuele lid-beroepsbeoefenaar, et cetera. Het tuchtrecht zal dan beter gaan functioneren als kwaliteitsinstrument en de acceptatie zal toenemen.

Onderzoeksinstituut

Er wordt wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de juridische aspecten van het tuchtrecht. Maar er is te weinig en geen gecoördineerd onderzoek naar medische aspecten van het tuchtrecht. Zo is bijvoorbeeld onderzoek nodig naar de impact van beslissingen op beroepsgenoten, invloed op richtlijnen, dilemma's van leden-beroepsgenoten, ethische kwesties, ervaringen van patiënten en een vergelijking met buitenlandse tuchtcolleges. Alleen zo ontstaat een goed beeld van de rol en positie van het tuchtrecht binnen de beroepsgroep. Wij pleiten voor het oprichten van een universitair onderzoeksinstituut om de coördinatie en zo nodig uitvoering van dergelijk onderzoek ter hand te nemen.

Taskforce

Bij al deze problemen lopen we ertegenaan dat meerdere partijen betrokken zijn bij het tuchtrecht. Als we het tuchtrecht meer als een kwaliteitsinstrument willen ontwikkelen zal er een samenwerking tot stand moeten komen tussen alle betrokkenen, te weten de leden van de tuchtcolleges, VWS, de inspectie, Patiëntenfederatie Nederland en de KNMG met haar federatiepartners.

Om dit doel te bereiken roepen we de beroepsgroepen en met name de KNMG op het voortouw te nemen bij het installeren van een taskforce zodat het tuchtrecht daadwerkelijk als kwaliteitsinstrument kan gaan functioneren. De leden-beroepsgenoten van de tuchtcolleges willen hier graag hun steentje aan bijdragen. ■

contact

r.b.van.leeuwen@gelre.nl
cc: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling gemeld door de auteurs.

web

Meer artikelen over dit onderwerp en de voetnoot vindt u op medischcontact.nl/artikelen

pr-campagne met bijvoorbeeld lezingen voor patiëntenorganisaties zal de beeldvorming positief beïnvloeden. De leden-beroepsgenoten kunnen hierbij een belangrijke rol vervullen.

Veel artsen zijn relatief onbekend met het tuchtrecht; ze beseffen dat het er is, maar hopen er nooit mee te maken te krijgen en stoppen het als het ware weg. De impact van een maatregel op een arts is groot, althans zo wordt het ervaren. Het imago van het tuchtrecht heeft bij artsen veel schade opgelopen doordat bij alle maatregelen zwaarder dan een waarschuwing de betrokken beroepsbeoefenaar met naam en toenaam wordt bekendgemaakt in de lokale krant – het zogeheten naming-and-shaming. Ook de zeer lange doorlooptijd – een jaar procesgang is niet ongebruikelijk – wordt als zeer traumatiserend ervaren. Enkele ervaringen zijn in de afgelopen jaren opgetekend in Medisch Contact en Huisarts en Wetenschap. Desondanks hoort het tuchtrecht bij ons beroep en het kan niet vroeg genoeg onder de aandacht van studenten geneeskunde en artsen in opleiding worden gebracht. Onderwijs in het tuchtrecht moet een veel prominenter plaats krijgen in de opleiding; hierbij

zouden leden-beroepsgenoten – meer nog dan juristen – een rol moeten spelen.

Een gezicht

Juristen en leden-beroepsgenoten werken uitstekend samen bij het raadkameroverleg en de zittingen. Met respect voor elkaars deskundigheid worden weloverwogen beslissingen genomen, waarbij de inbreng van de leden-beroepsgenoten vaak groot is.

De meeste artsen treden maar één of enkele keren per jaar op en steeds in wisselende samenstelling van de colleges. De tuchtcolleges, zowel regionaal als centraal, worden bestuurd door voorzitters en secretarissen, die ook naar buiten toe de colleges vertegenwoordigen en overleg voeren met externe instanties. Maar daarmee wordt tekortgedaan aan de inbreng van de leden-beroepsgenoten. Dit geschakeerde gezelschap moet worden georganiseerd en een stem en een gezicht krijgen binnen en buiten de wereld van de tuchtcolleges. Daardoor kunnen de beroepsgenoten meepraten en -beslissen over bijvoorbeeld de selectie van leden-beroepsgenoten, hun training, het beoordelen en boven water krijgen van zaken die een dilemma zijn